

Ekonomisk prognos 2025

Funktionsstödsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Ekonomisk utveckling under året	5
Budgetavvikelse	5
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget.....	6
Bostad med särskild service LSS, inklusive externa platser	10
Daglig verksamhet LSS	13
Personlig assistans enligt SFB och LSS.....	14
Övriga insatser enligt LSS	16
Övrig verksamhet inom vård och omsorg	16
Förvaltningsövergripande verksamhet.....	18
 Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram	19
 Resultaträkning	20

Sammanfattning

Årets resultat för funktionsstödsnämnden prognostiseras efter april månad till en negativ budgetavvikelse om 18 miljoner kronor.

Till grund för prognosen står en beräknad negativ budgetavvikelse på årsbasis om 35 miljoner kronor som består dels av ett underskott inom personlig assistans om 18 miljoner kronor, dels av negativa avvikelser inom övrig verksamhet om 17 miljoner kronor. Förvaltningen har gjort åtgärder motsvarande 17 miljoner kronor vilket innebär att det underskott om 18 miljoner kronor som prognostiseras i denna rapport kan i sin helhet härledas till utmaningar inom personlig assistans.

Funktionsstödsförvaltningen fortsätter det omfattande utvecklingsarbete som startade för att motverka tidigare års kostnadsstegring. Den förflyttning som skett under 2024 och fortsätter 2025 påvisar att förvaltningens arbete för att vända kostnadsutvecklingen ger bra resultat. En analys av kostnadsutvecklingen har visat en kostnadseffektivisering med närmare 100 miljoner kronor mellan åren. Kostnaden per brukare konstaterats också ha minskat för alla insatser mellan 2023 och 2024 bortsett personlig assistans LSS. Det sker succesivt en förbättring även gällande budgetavvikelsen. Den negativa budgetavvikelsen minskade från 211 miljoner kronor 2023 till 51 miljoner kronor 2024 respektive 18 miljoner kronor enligt prognosen för 2025.

En utmaning som påverkar nämndens ekonomi är kostnader med koppling till den målgrupp med särskilt stort behov av stöd inom LSS-boende som inte ryms inom ramen för behovsbedömningarna och därmed kräver extra finansiering utöver resursfördelningsmodellen.

För att komma ner från ett befarat underskott om 35 miljoner kronor vidtar förvaltningen åtgärder som består i en riktad effektivisering i första hand i de verksamheter där kostnaden per brukare uppvisat en ökning mellan 2024 och 2025. Effektiviseringsarbetet lägger ett förstärkt fokus på att sänka övertidskostnaderna och korttidsfrånvaron i verksamhetsavdelningarna, på ett utvidgat samarbete mellan verksamheterna samt ger verksamheterna ett uppdrag om generell återhållsamhet.

På samma sätt som under 2024 skapar utvecklingen inom personlig assistans en negativ påverkan på nämndens ekonomi. Ökade kostnader inom insatsen kan härledas till ökade volymer samtidigt som den kommunala utförarens ekonomi utmanas av en ackumulerad finansieringsdiskrepans mellan faktiska kostnader och nivån på den statliga assistansersättningen. Utvecklingen inom personlig assistans är en omvärldsfaktor som funktionsstödsnämnden inte kan påverka. Ett underskott prognostiseras för året trots att i budget 2025 tilldelade nämnden utökade ekonomiska resurser om cirka 23 miljoner kronor till insatsen.

Att nämnden saknar rätta ekonomiska förutsättningar för att finansiera de faktiska kostnadsökningar som sker inom insatsen beror bland annat på att modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden, som tar hänsyn till volymutvecklingen inom vissa insatser, inte tillämpas inom personlig assistans. Samtidigt kan ytterligare omfördelningar till personlig assistans inom befintlig ram leda till en ökad negativ påverkan på övrig verksamhet.

Prognosen efter april månad präglas av osäkerhet även bortsett från de stora utmaningar som beskrivs. Till grund för osäkerheten står bland annat en eventuell ökad efterfrågan inom andra insatser så som LSS-boende till barn och unga eller särskilt boende SoL, extrakostnader som vårens avtalsrörelse kan generera samt utmaningar som kan uppstå avseende sommarbemanningen. Förvaltningens omställningsarbete med fokus på ekonomi, kvalitet och arbetsmiljö kommer att fortgå med förnyad kraft under 2025 för att uppnå en ekonomi i balans och förflyttningarna som sker noggrant följas upp under året. Det är av stor vikt att tillförsäkra att resultatet av omställningsarbetet blir långsiktigt och hållbart.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall jan-april	Prognos helår
Nettokostnad	-931 109	-2 786 355
Kommunbidrag	932 063	2 768 355
Resultat (budgetavvikelse)	954	-18 000

Viktiga förklaringar

Prognostiserad budgetavvikelse helår - viktigaste förklaringar	Prognos helår
Bostad med särskild service LSS (inkl. externa platser)	-33 370
Daglig verksamhet LSS	8 000
Personlig assistans SFB och LSS	-18 000
Övriga insatser enligt LSS	3 750
Övrig verksamhet inom vård och omsorg	-10 180
Förvaltningsövergripande verksamhet	31 800
Summa budgetavvikelser	-18 000

Investeringsram

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Inventarier/byggnadsinventarier	20 000	20 000	0
Summa investeringar	20 000	20 000	0

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Funktionsstödsnämnden tilldelades inför 2025 kommunbidrag om 2 748 miljoner kronor. Under våren har nämnden tilldelats tilläggsbudget om 7,6 miljoner kronor för strategiska jobsatsningar och 13 miljoner kronor för kompetenshöjande insatser. Inklusiv tilläggsbudget uppgår funktionsstödsnämndens totala kommunbidrag till 2 768 miljoner kronor.

För perioden januari-april 2025 redovisar nämnden ett överskott om cirka 1 miljon kronor medan årets resultat prognostiseras till en negativ budgetavvikelse om 18 miljoner kronor. Den totala budgetavvikelse som efter april månad beräknades uppstå på årsbasis uppgick till 35 miljoner kronor. Förvaltningen har inom ramen för sitt ansvar lagt in åtgärder motsvarande 17 miljoner kronor vilket innebär att det underskott om 18 miljoner kronor som prognostiseras i denna rapport kan i sin helhet härledas till utmaningar inom personlig assistans.

På samma sätt som under 2024 skapar utvecklingen inom personlig assistans en negativ påverkan på nämndens ekonomi. Ökade kostnader inom insatsen kan härledas till ökade volymer samtidigt som den kommunala utförarens ekonomi utmanas av en ackumulerad finansieringsdiskrepans mellan faktiska kostnader och nivån på den statliga assistansersättningen.

Nettokostnaden för personlig assistans LSS och SFB ökade från 332 miljoner kronor 2023 till 375 miljoner 2024 och prognostiseras till 373 miljoner kronor för 2025. Detta innebär en nettokostnadsökning om 41 miljoner kronor eller 12 procent mellan 2023 och 2025. Det budgetunderskott som enbart personlig assistans LSS och SFB redovisade för 2024 uppgick till drygt 43 miljoner kronor varav cirka 10 miljoner avsåg eftersläpning av Försäkringskassans debitering för 2023. I budget 2025 tilldelade nämnden utökade ekonomiska resurser om cirka 23 miljoner kronor till insatsen. Att nämnden saknar rätta ekonomiska förutsättningar för att finansiera de faktiska kostnadsökningar som sker inom insatsen beror bland annat på att modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden, som tar hänsyn till volymutvecklingen inom vissa insatser, inte tillämpas inom personlig assistans. Samtidigt kan ytterligare omfördelningar till personlig assistans inom befintlig ram leda till en ökad negativ påverkan på övrig verksamhet. Det totala prognostiserade underskottet för personlig assistans LSS och SFB uppgår till 18 miljoner kronor för helåret 2025.

Utvecklingen inom personlig assistans är en omvärldsfaktor som funktionsstödsnämnden inte kan påverka. Att modellen för tilldelning av budgetram från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden inte tar hänsyn till volymutvecklingen inom personlig assistans har motiverats med att stora förändringar gällande huvudmannaskapet för insatsen förbereds på statlig nivå. Samtidigt bedöms införandet av det statliga huvudmannaskapet för personlig assistans ta längre tid än planerat och ske

runt 2028. Försäkringskassan har framhållit att för ett övertagande av huvudmannskapet krävs det först att lagar och förordningar som reglerar bland annat överföringen av kommunala beslut, tillfälliga utökningar av personlig assistans, hantering av två schablonbelopp och hanteringen av statsbidraget är beslutade och därefter att tillräckligt med tid och resurser avsätts för både förberedelser och genomförande. Vidare bedömer Försäkringskassan att förberedelsearbetet i form av exempelvis utveckling av IT-stöd, nyanställningar samt utbildning av befintliga och nya medarbetare kommer ta minst 24 månader. Det försenade övertagandet innebär för nämnden att den ekonomiska påverkan som utvecklingen inom personlig assistans medför kommer fortsätta under en längre tid framöver.

I förvaltningens övriga verksamheter fortsätter det omfattande utvecklingsarbete som startade för att motverka tidigare års kostnadsstegring. Den förflyttning som skett under 2024 och fortsätter 2025 påvisar att förvaltningens arbete för att vända kostnadsutvecklingen ger bra resultat. Givet de utmaningar som består och där nämnden har en begränsad möjlighet att påverka kostnadsutvecklingen sker succesivt en förbättring gällande budgetavvikelsen. Den negativa budgetavvikelsen minskade från 211 miljoner kronor 2023 till 51 miljoner kronor 2024 respektive 18 miljoner kronor enligt prognosen för 2025.

Inom ramen för arbetet med en effektiv verksamhetsstyrning och i enlighet med rekommendationen i genomlysningen av nämndens ekonomi om att utveckla arbetet med analys och prognoser har förvaltningen genomfört projektet Kostnad Per Brukare (KPB) tillsammans med företaget Ensolution. Inom projektet har en analys av kostnadsutvecklingen mellan 2023 och 2024 påvisat en kostnadseffektivisering med närmare 100 miljoner kronor mellan åren. Jämförelsen tar hänsyn till prisindex i kommunal verksamhet samt till volymutvecklingen mellan åren. Sett till verksamhetsområdena konstateras den största effektiviseringen ha skett inom bostad med särskild service LSS. Kostnaden per brukare konstateras också ha minskat för alla insatser mellan 2023 och 2024 bortsett personlig assistans LSS.

Samtidigt möter nämnden under 2025 fortsatta utmaningar inom LSS-boendena, vilket påverkar verksamhetens ekonomi.

Personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS är en heterogen grupp avseende ålder, hälsostatus, mående och behov av stöd, service och anpassning. För att säkerställa att den enskilde får rätt stöd, och att de ekonomiska och personella resurserna används på bästa sätt tillämpas en systematisk bedömning av brukarnas behov. Behovsbedömningar som systemstöd till resursfördelning har belyst den stora skillnaden i stödbehov mellan olika LSS-boenden som i sin tur påverkar skillnaden när det gäller kostnadsnivån och budgetavvikelser och samtidigt gett förvaltningen en möjlighet att komma så nära rätt kostnad som möjligt utifrån behov. Målgruppen med särskilt stort behov av stöd är en begränsad grupp som står för en betydande kostnadspost i nämndens interna budget såväl som för en stor del av den negativa budgetavvikelse som verksamheten prognostiserar. Målgruppen ryms inte inom ramen för

behovsbedömningarna som står till grund för resursfördelningsmodellen, utan extra finansiering utöver modellen krävs. Inom ramen för förvaltningens pågående analysarbete kommer kostnadsutvecklingen med koppling till målgruppen att särskilt följas upp. Extern plats som alternativ till boende i egen regi leder oftast till en kostnadsökning för nämnden då priset per dygn är högt för målgruppen.

Verksamheternas olika förutsättningar har i varierande grad lett till utmaningar vid anpassning till den resursfördelningsmodell som LSS-boendena för vuxna använde sig av för första gången under 2024. Många verksamheter håller sig inom ramen för sin tilldelning enligt resursfördelningsmodellen men det kvarstår samtidigt ett arbete för de verksamheter som fortfarande möter utmaningar i anpassningen.

Prognosen efter april månad präglas av osäkerhet även bortsett från de stora utmaningar som beskrivs ovan. En volymutveckling generellt till följd av en ökad efterfrågan inom andra insatser så som LSS-boende till barn och unga eller särskilt boende SoL kan leda till ökade kostnader under året. Även nya förändringar som kan uppstå under året såväl i omvärlden som inom nämndens verksamheter kan påverka nämndens ekonomi. Vidare kommer det nya avtalet som vårens avtalsrörelse resulterat i gällande bland annat fyllnadstid, jour och beredskap samt höjt OB-ersättning innebära ökade kostnader. Utmaningar som kan uppstå avseende sommarbemanningen är ytterligare en osäkerhetsfaktor för prognosen.

Förvaltningens omställningsarbete med fokus på ekonomi, kvalitet och arbetsmiljö kommer att fortgå med förnyad kraft under 2025. De flesta analysgrupper som skapades i samband med omställningsarbetets andra fas 2024 har genomfört planerat arbete och kommer att under vår/sommar 2025 presentera slutsatser och förslag på åtgärder för att därefter avsluta uppdraget.

Analysgruppen för daglig verksamhet och boende har skapat en modell för samarbete med fokus på en mer effektiv användning av personalresurser som testats inom några verksamheter. Gruppen kommer att fram till sommaren hjälpa till med att matcha verksamheter mot varandra för att tillförsäkra en bredare etablering av modellen framöver. Analysgruppen korttid har tagit fram nya nyckeltal till uppföljning av verksamheten och gett förslag på frågor att utreda vidare. En anpassning behöver ske gällande det förebyggande arbetet utifrån den nya socialtjänstlagen. Analysgruppen hjälpmedelscentrum har identifierat nyckeltal för bättre prognoser och nya arbetssätt som kan ha en positiv påverkan på det ekonomiska resultatet. Analysgruppen boendekarriär fokuserar dels på en intern process där en brukare kan göra "boendekarriär" inom förvaltningens eget bestånd, dels på en extern process som berör det allmänna boendebeståndet. I arbetet har gruppen ett utbyte med Göteborg stad, framför allt gällande motiveringsarbetet kopplat till den enskildes eventuella flytt.

Under 2025 fortsätter även förvaltningens arbete med övriga förändringar som startat inom ramen för utvecklingsarbetet 2024 i syfte att möjliggöra en effektivare användning av resurser. Som exempel kan nämnas förändringar inom nattorganisationen där implementeringen påbörjades under hösten 2024, omstruktureringen av det administrativa stödet som implementeras 2025 samt utvecklingsarbetet "Hållbar assistans" som startade i december 2024 och fortsätter under 2025. Förvaltningens organisationsförändring som trädde i kraft 1 april präglas av flexibilitet, snabb anpassning och kontinuerlig förbättring i en hållbar och hälsosam organisation som samarbetar.

Förflyttningarna som sker till följd av omställningsarbetet och vidtagna effektiviseringsåtgärder kräver en noggrann uppföljning för att negativa konsekvenser som kan uppstå i verksamheten ska kunna upptäckas i tid så att nödvändiga justeringar kan göras, exempelvis genom att ställa om befintliga tjänsters innehåll utifrån förändrade behov och tillgodose den kompetenshöjning som krävs. Den månatliga uppföljningen gällande förändringar inom sjukfrånvaro, övertid och andelen timavlönade timmar fortsätter 2025. Samtidigt kommer en ny uppföljningsmodell användas inom verksamhetsavdelningarna 2025. Inspiration har hämtats från den modell som kallas "Huset" och som har skapats och etablerats inom avdelning LSS-bostäder. Varje verksamhetsavdelning har ansvar för en systematisk uppföljning och anpassar modellen efter sina behov med fokus på att kontinuerligt skapa bättre strukturer för uppföljning. Även en ny förstärkt struktur för ekonomiuppföljning har implementerats under våren i syfte att ytterligare förtydliga budgetansvaret i chefsledet med fokus på medarbetarnas möjlighet till involvering.

Verksamhetsområdenas prognostiserade resultat beskrivs nedan i förhållande till volymer och behovsförändringar. Ytterligare effektiviseringsåtgärder som förvaltningen arbetar med för att under året motverka det initialt beräknade underskottet om ytterligare 17 miljoner kronor ingår inte i det prognostiserade resultatet per insats utan har räknats in och beskrivs närmare under rubrik Förvaltningsövergripande verksamhet.

Bostad med särskild service LSS, inklusive externa platser

Insatsen bostad med särskild service enligt LSS, det vill säga LSS-boenden för vuxna och barn i kommunal regi, externa platser samt medel för utbyggnad prognostiserar tillsammans en negativ budgetavvikelse om 33 miljoner kronor för helåret 2025.

LSS-boenden för vuxna i kommunal regi står för 32 miljoner kronor av det totala underskottet om 33 miljoner.

I Plan för ekonomi i balans 2023 - 2024 som beslutades av nämnden i oktober 2023, bedömdes omställningen inom LSS-boenden för vuxna, med de successiva anpassningar som genomförts, ge helårseffekt 2025. Den förväntade kostnadsminskningen uppskattades i Plan för ekonomi i balans till 115 miljoner kronor på årsbasis där LSS-boendena står för den största delen om cirka 100 miljoner kronor. För 2024 uppskattades förvaltningens anpassningar påbörjade under 2023 och successivt genomförda under året uppgå till sammanlagt cirka 80 miljoner kronor på årsbasis för hela förvaltningen och cirka 70 miljoner kronor för enbart LSS-boendena. I Årsanalys 2024 beräknades den uppnådda kostnadsminskningen inom LSS-boendena mellan 2023 och 2024 till 63 miljoner kronor.

Prognosen efter april månad 2025 pekar på att trots förvaltningens fortsatta omställningsarbete leder utmaningar i verksamheten till att en ekonomi i balans inte kan uppnås under året.

De verksamheter som fortfarande möter utmaningar och där kostnaderna överstiger tilldelade resurser behöver intensifiera sitt arbete för att uppnå en ekonomi i balans. Analyser pågår av varför en obalans i de enskilda verksamheterna finns. Det är tydligt att ett stärkt samarbete mellan olika verksamheter behöver tillämpas för att lyckas fullt ut med omställningsarbetet, ett arbete som pågår.

Samtidigt, som det redan nämnts i denna rapport, är kostnader med koppling till målgruppen med störst behov av stöd inom bostad med särskild service enligt LSS en ekonomisk utmaning för nämnden. Det förhållandevis låga antalet brukare tillhörande denna målgrupp står för en betydande del av den totala nettokostnaden för insatsen och de verksamheter som berörs fortsätter generera en negativ budgetavvikelse. Samtidigt behöver arbetsmiljön för medarbetarna och bibehållen kvalitet för brukarna alltid beaktas i det omställningsarbete som förvaltningen genomför. Detta gör att den omställningstakt som krävts för att kunna uppnå önskad ekonomisk effekt ofta inte kunnat följa den planerade nivån.

En annan faktor som påverkar omställningstakten är utmaningen med en hög belägningsgrad inom LSS-boendena som hindrar önskad flexibilitet i tilldelningen av platser. Arbetet som genomförs av analysgruppen för boende belyser hur beståndet av boenden i Malmö ser ut och vad som kan göras för att skapa förutsättningar för förflyttningar som motverkar inlåsnings effekter.

Parallellt med omställningsarbetet har verksamheten genomfört ett kontinuerligt arbete med heltid som norm. De förflyttningar som uppnåtts är positiva men samtidigt medför en kostnadsökning. Exempelvis beräknas en förflyttning från 86,4 procent till 87,3 procent heltidsanställda av totalt tillsvidareanställda mellan mars 2024 och mars 2025 ha genererat en kostnad om cirka 2 miljoner kronor för avdelning LSS-bostäder.

För att motverka att verksamhetens utmaningar även fortsättningsvis genererar en negativ budgetavvikelse krävs det att pågående arbete för att uppnå en ekonomi i balans fortsätter med ny kraft under 2025. Det är av vikt även att säkerställa att rätt dimensionering står till grund för resursfördelningsmodellen och därmed tillförsäkra att rätt insats möts av rätt fördelade ekonomiska resurser och att modellen i så stor utsträckning som möjligt träffar rätt. Därför har ett analys- och utvärderingsarbete med koppling till modellen påbörjats under 2025. Den djupanalys som ekonomer och HR-konsulter genomför tillsammans med enhetschefer har som syfte att förstärka utvärderingen av resursfördelningsmodellen.

Barnboendena i kommunal regi prognostiserar en budget i balans för 2025.

Antalet barn och unga med boende enligt LSS i kommunal regi har ökat från 5 under 2021 till 12 under 2023, 15 under 2024 och prognosen pekar på 19 i snitt per månad för 2025. Det totala antalet barn och unga med insatsen bedöms uppgå till totalt 21 i snitt per månad, inklusive två platser i extern regi.

Enligt prognosen för 2025 bedöms årskostnaden per brukare bli cirka 7 procent lägre jämfört med 2024.

Fler nya beslut om LSS-boende för barn och unga som tagits eller förväntas beviljas under våren 2025 utgör dock en osäkerhetsfaktor gällande prognosen och behovet framöver. Att hitta nya barnboendeplatser i den takt som krävts de senaste åren är en stor utmaning för nämnden och under året kommer ett delvis tomställt vuxenboende omvandlas till ett tillfälligt barnboende. Ytterligare boendelösningar undersöks för att kunna verkställa de nya barn som behöver en boendelösning. Att hitta lämpliga boendeplatser för de ungdomar som på grund av sin ålder behöver flytta ifrån barnboende till ett boende för vuxna är en faktor som i hög grad påverkar tillgången till platser för målgruppen.

Prognosen för **externa platser LSS** pekar på en negativ budgetavvikelse om 3,3 miljoner kronor för 2025. Då inga nya LSS-boenden i kommunal regi planerades starta under året tilldelades nämnden 17,6 miljoner kronor i budgetram 2025 för LSS-utbyggnad i form av köp av externa platser. Volymökningen 2025 blir dock högre än det var känt i samband med budgetarbetet. En plats i extern regi utöver planerade volymer tillsammans med dyrare placeringar än budgeterat står till grund för det prognostiserade underskottet för året.

Totalt har **LSS-utbyggnaden** tilldelats budgetmedel om 30,4 miljoner kronor för året, vilket utöver köp av externa LSS platser för vuxna även

avser två nya platser i LSS-boende för barn och unga. Ett överskott om 2 miljoner kronor prognostiseras för 2025 med anledning av försenad start av planerade nya platser till barn och unga samtidigt som efterfrågan möts av tillfälliga platser inom korttidsboende till ett lägre pris.

Daglig verksamhet LSS

Daglig verksamhet LSS prognostiserar efter april månad ett överskott om 8 miljoner kronor för 2025.

Volymökningen inom daglig verksamhet i kommunal regi som skett de senaste åren fortsätter. Prognosen efter april uppgår till totalt 1 059 brukare i snitt per månad på årsbasis, varav 18 personer får sin dagliga verksamhet verkställd i extern regi. Detta innebär en volymökning med 5,7 procent i förhållande till utfallet för 2024 men några färre än den budgeterade ökningen för 2025.

En utbyggnad i den omfattning som volymökningen inom daglig verksamhet kräver är en utmaning som kvarstår. Under 2024 mötes efterfrågan i stor utsträckning av en optimering av befintliga lokaler, insatsplanering och bemanningsplanering för ett bättre överensstämmande med deltagarnas behov i stället för en utökad utbyggnad. Detta har möjliggjorts av de framgångsrika omställningar som genomförts i verksamheten inom ramen för utvecklingsarbetet "DV 2030" och som har lett till ett förändrat arbetssätt med fokus på en ökad effektivitet. En fortsatt kraftig volymutveckling leder dock till att under 2025 finns det behov av start av nya verksamheter för att möta efterfrågan.

Den effektivitet som verksamheten uppnått genom sitt utvecklingsarbete har även påvisats inom ramen för KPB-projektet. Den faktiska effektiviseringen inom daglig verksamhet uppskattas till strax under 20 miljoner kronor mellan 2023 och 2024, efter att kostnadsökningen med koppling till kraftigt ökade volymer räknats av.

Daglig verksamhet LSS har de senaste åren använt sig av en egen resursfördelningsmodell baserad på verksamhetens egna behovsbedömningar. Inom ramen för förvaltningens övergripande omställningsarbete genomfördes under 2024 en pilot av systemstödet för resursfördelning. Baserat på piloten görs justeringar som krävs för att systemstödet ska fungera optimalt för daglig verksamhet. I arbetet ingår alla delar av resursfördelningsarbetet, från behovsbedömningar till uttag av statistik för uppföljning. Systemstödet bedöms vara implementerat fullt ut vid årsskiftet 2025/2026.

Personlig assistans enligt SFB och LSS

Personlig assistans enligt SFB och LSS i sin helhet prognostiserar för 2025 en negativ budgetavvikelse om totalt 18 miljoner kronor, trots att i budget 2025 tilldelade nämnden utökade ekonomiska resurser om cirka 23 miljoner kronor till insatsen.

På samma sätt som under 2024 skapar utvecklingen inom personlig assistans en negativ påverkan på nämndens ekonomi. Ökade kostnader inom insatsen kan härledas till ökade volymer samtidigt som den kommunala utförarens ekonomi utmanas av en ackumulerad finansieringsdiskrepans mellan faktiska kostnader och nivån på den statliga assistansersättningen.

Att nämnden saknar rätta ekonomiska förutsättningar för att finansiera de faktiska kostnadsökningar som sker inom insatsen beror bland annat på att modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden, som tar hänsyn till volymutvecklingen inom vissa insatser, inte tillämpas inom personlig assistans. Samtidigt kan ytterligare omfördelningar till personlig assistans inom befintlig ram leda till en ökad negativ påverkan på övrig verksamhet.

För kostnader avseende de första 20 assistanstimmarna i veckan gällande personer som beviljats **personlig assistans enligt SFB** har ekonomiska medel motsvarande 432 ärenden i snitt per månad budgeterats för 2025. Till grund för budgeterade volymer står utvecklingen med en kraftig ökning av antalet personer med statlig assistansersättning som registrerades under 2024.

Våren 2025 pekar utvecklingen på en trend med ytterligare ökade volymer. Debiteringen från Försäkringskassan präglas av en eftersläpning som gör att trendförändringar blir fördröjda och underlaget till budget- och prognosarbetet ofta är inaktuellt. Efter april prognostiseras en negativ budgetavvikelse om 4,8 miljoner kronor på årsbasis, vilket baseras på ett genomsnitt om 450 ärenden i månaden. Det finns en fortsatt osäkerhet kring volymutvecklingen under året som kan påverka prognosen framöver.

Inom **personlig assistans LSS** har sedan 2024 registrerats en volymökning i form av en kraftig ökning av antalet assistanstimmar per ärende. Enligt Socialstyrelsens Lägesrapport 2025 för insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning har samma trend med en ökning av antalet timmar personlig assistans per ärende samtidigt som antalet ärenden minskar konstaterats även nationellt.

Volymökningen bedöms bero på tillämpningen av 2023 års lagförändringar utifrån de grundläggande behoven. Att Försäkringskassan har varit restriktiva i sin tolkning och inte bedömt alla moment som grundläggande behov har lett till avslag av assistansersättning enligt SFB. Därmed utförs assistansen inom ramen för personlig assistans enligt LSS, trots att beslutet är omfattande i timmar. Lättnader när det gäller rätten till personlig assistans enligt 2023 års lagförändringar (exempelvis gällande tillsyn) bedöms dessutom ha öppnat upp även för mer kommunal assistans.

Våren 2025 konstateras en fortsatt volymökning inom personlig assistans LSS. Det totala antalet timmar personlig assistans LSS uppskattas i denna prognos till 584 000 på årsbasis. Detta innebär att prognosen överstiger budgeterad nivå med cirka 19 000 timmar. Prognosen präglas dock av en stor osäkerhet då volymutvecklingen framöver är svårbedömd.

Ökade kostnader med koppling till denna volymutveckling tillsammans med utmaningar inom utförarverksamheten står till grund för ett prognostiserat underskott inom personlig assistans LSS om 7,8 miljoner kronor.

Förvaltningens **utförarverksamhet för personlig assistans SFB och LSS** i sin helhet prognostiserar en negativ budgetavvikelse om 6,8 miljoner kronor för 2025.

Nivån på assistansersättningen är en fortsatt utmaning och har en kontinuerlig negativ påverkan på utförarenhetens ekonomi. Diskrepansen mellan den årliga löneutvecklingen för personliga assistenter och uppräkningsen av assistansersättningen från Försäkringskassan har lett till en ständig försämring av ekonomiska förutsättningar för den kommunala verksamheten då den underfinansiering som uppstår ackumuleras år efter år. Mellan 2020 och 2024 ökade assistansersättningen med 9,4 procent eller 29 kronor per timme och lönerna med 19,5 procent eller 59 kronor per timme, vilket innebär att för varje timme som utfördes 2024 ökade gapet med 30 kronor. Ett lägre PO-pålägg 2025 jämfört med 2024 gör att trenden med ett ständigt ökande gap mellan assistansersättningen och löneutvecklingen dämpas något men den stora skillnaden såväl som den ackumulerade effekten kvarstår.

Det budgettillskott som verksamheten tilldelats ger bättre förutsättningar för finansiering av verksamhetens struktur för styrning och ledning men bedöms inte kunna finansiera skillnaden mellan den lägre intäkten från Försäkringskassan i form av assistansersättning och de verkliga kostnaderna i sin helhet. Det prognostiserade underskottet kan härledas till finansieringsgapet samtidigt som kommunen tar över fler brukare från privata utförare med utmanande ekonomiska förutsättningar, en trend som bedöms kvarstå 2025. Som exempel på situationer där diskrepans uppstår kan även nämnas hastigt avslutade ärenden där intäkten från Försäkringskassans upphör direkt medan personalkostnaderna kvarstår i väntan på omplacering och jourkostnader som inte ersätts. En annan situation som skapar extrakostnader är akut uppstart av ärenden då övertagande från privata utförare ofta sker med kort varsel.

För att kunna motverka insatsens inbyggda utmaningar kopplat till finansieringen av personlig assistans som till stor del inte är påverkbara måste det omfattande arbete kring analys, detaljer och åtgärder som redan pågår inom den utförande enheten fortsätta. Ett exempel är utvecklingsarbetet "Hållbar assistans" som fortsätter 2025. Hållbar assistans sträcker sig bredare än till att bara effektivisera och syftar till att skapa hållbarhet i verksamhetens strukturer och processer samt i såväl medarbetarnas arbetsmiljö som i brukarnas assistans.

Övriga insatser enligt LSS

Övriga insatser LSS prognostiserar på helårsbasis ett överskott om sammanlagt 3,8 miljoner kronor.

Inom **korttidsvistelse LSS** för prognostiseras ett överskott om 2,4 miljoner kronor på årsbasis.

Beläggningen har över tid varit låg inom korttidsverksamheten för barn trots en hög efterfrågan om insatsen. Anledningen är att ett utökat behov av stöd och utrymme hos vissa brukare hindrar samtidig vistelse på korttidshemmet. En för låg beläggning i vissa verksamheter ställer krav på effektivisering. Arbetet som analysgruppen för korttidsvistelse genomfört kommer att bidra till utvecklingen av verksamheten framöver och en ökad effektivitet. Fokus ligger fortsatt även på att skapa bättre möjlighet för familjer att förlägga sina beviljade dagar på ett sätt som bättre möter deras behov.

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS prognostiserar för året ett överskott om 0,1 miljoner kronor.

I budget 2025 tilldelades verksamheten ett tillskott om 5,6 miljoner kronor jämfört med 2024, motsvarande en volymökning med 17 platser i snitt per månad. En ytterligare utökad efterfrågan våren 2025 leder till bedömningen att budgeten kommer att överskridas med motsvarande 5 platser i snitt per månad. Lägre kostnader per plats än det var budgeterat bedöms kunna kompensera volymökningen.

Övrig verksamhet inom vård och omsorg

Övrig verksamhet inom vård och omsorg bestående av insatser enligt socialtjänstlagen (SoL), öppen verksamhet (insatser utan biståndsbeslut), hälso- och sjukvårdsinsatser, biståndshandläggning samt ledning och administration prognostiserar för året en negativ budgetavvikelse om 10,2 miljoner kronor.

Hemtjänsten prognostiserar på årsbasis en negativ budgetavvikelse om 3,7 miljoner kronor. Underskottet kan härledas dels till volymer som överskrider budgeterad nivå, dels till extrakostnader avseende personer med enbart HSL-insatser som utförs på delegation eller med enbart trygghetslarm. Sedan hösten 2024 utförs samtliga hemtjänstinsatser av hälsa, vård- och omsorgsförvaltningens som skapat en samlad hemtjänst i Malmö i enlighet med rekommendationen i utredningen Genomlysning av funktionsstödsnämndens ekonomi.

Särskilt boende SoL i kommunal och extern regi prognostiserar en negativ budgetavvikelse om 7 miljoner kronor för 2025.

Efterfrågan om särskilt boende har de senaste åren ökat inom funktionsstödsnämndens målgrupp. För 2025 prognostiseras 174 särskilt boende platser i snitt per månad, en ökning med 8 platser jämfört med utfallet 2024. Att efterfrågan inom insatsen ökar kan härledas till en

förändrad praxis som gör att bostad med särskild service enligt LSS med inriktning till personkrets tre beviljas i mindre utsträckning till förmån för särskilt boende SoL.

Den minskade efterfrågan om platser på LSS-boende till personer inom personkrets 3 har samtidigt möjliggjort tillsättning av lediga platser med brukare som har beslut enligt socialtjänstlagen i allt större utsträckning de senaste åren.

Mellan 2023 och 2024 minskade antalet externa platser med fyra i snitt per månad. För 2025 har 107 externa platser i snitt per månad budgeterats medan prognosen för året pekar på 106 platser. Detta innebär att den ökade efterfrågan inom insatsen möts enbart av platser i egen regi. Under 2025 bidrar även övertag av två platser på Nobelgården från hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen till att möta den ökade efterfrågan. Samtidigt genererar övertaget kostnader som inte ryms inom budgetramen.

Boendestödet prognostiserar en negativ budgetavvikelse om 2,6 miljoner kronor.

Volymerna inom boendestöd enligt socialtjänstlagen, när det gäller såväl målgruppen socialpsykiatri som den målgrupp som erbjuds insatsen som alternativ till LSS-boende har ökat stadigt de senaste åren. Antalet personer med boendestöd var 953 i snitt per månad under 2024 medan årets prognos, som ligger på samma nivå som budgeterat antal, uppgår till 1 024. Detta innebär en volymökning med 71 personer eller drygt 7 procent mellan åren.

Den negativa budgetavvikelse som prognostiseras kan härledas till att den förväntade ekonomiska effekten av pågående anpassningar i verksamheten inte kan uppnås under året. Arbetet med att bland annat minska kringtiden och för ett utökat antal ärenden per boendepedagog fortsätter framöver. Parallellt pågår det ett mer långsiktigt utvecklingsarbete med fokus på bland annat familjeorienterat boendestöd och digitalt boendestöd.

Hälso- och sjukvårdsverksamheten i sin helhet prognostiserar ett överskott om 1,3 miljoner kronor för 2025. Till grund för överskottet står vakanta tjänster inom sjuksköterskeorganisationen.

Förvaltningens arbete för att uppnå en ekonomi i balans kräver en högre effektivitet och stränga prioriteringar även inom hälso- och sjukvårdsverksamheten. Samtidigt finns det tydliga krav på och belägg för en mer förebyggande och hälsofrämjande hälso- och sjukvård både utifrån individens perspektiv och samhällsekonomiskt.

Att arbeta mer hälsoinriktat kan också, med rätt resurser, förbättra en ansträngd arbetssituation inom sjuksköterskeorganisationen. Genom att tillförsäkra en god arbetsmiljö och en rimlig arbetsbelastning kan risken för uppsägningar och därmed ett behov av extern bemanning undvikas. Nya team-strukturer med hållbart ledarskap för stöd i prioriteringar och utveckling av det tvärprofessionella arbetssättet kring patienten är åtgärder

som bedöms resultera i minskade kostnader på sikt.

Från och med 2025 köps hälso- och sjukvård inom ordinärt boende från hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen. Bedömningen är att detta kommer att innebära en kvalitetshöjning samtidigt som det förebyggande och främjande arbetet förstärks inom funktionsstödsförvaltningen.

Att kunna möta volymökningen av hjälpmedel som den demografiska utvecklingen och omställningen till nära vård medför såväl som för att uppfylla nya lagkrav är en utmaning för verksamheten. Ökade volymer i kombination med inköpspriserna på hjälpmedel som förväntas fortsätta öka påverkar nämndens ekonomi. Analysgruppen för ett fördjupat samarbete kring hjälpmedel mellan hälso- och sjukvårdsenheten, hjälpmedelscentrum och övriga verksamheter bidrar med sitt arbete till att skapa strukturer som främjar kostnadseffektivitet.

Både sjuksköterskeorganisationen och rehabiliteringsverksamheten fortsätter arbetet med att, tillsammans med förvaltningens övriga verksamheter och i samarbete med Regionen genomföra omställningen till Nära vård. Statsbidraget som är riktat till omställningen är en viktig finansieringskälla för det förändringsarbete som krävs inom ramen för Nära vård. En minskning av statliga medel för andra året i rad innebär en ekonomisk utmaning för hälso- och sjukvårdsverksamheten.

Förvaltningsövergripande verksamhet

Förvaltningsövergripande verksamhet prognostiserar för helåret ett överskott om 31,8 miljoner kronor.

Av överskottet kan 17 miljoner kronor härledas till den bedömda effekten av de effektiviseringsåtgärder som förvaltningen, inom ramen för sitt ansvar, lagt in som en förutsättning för denna prognos och där utfallet per verksamhetsområde är svårt att prognostisera i dagsläget.

Åtgärderna består i en riktad effektivisering i första hand i de verksamheter där kostnaden per brukare uppvisat en ökning mellan 2024 och 2025.

Effektiviseringsarbetet lägger ett förstärkt fokus på att sänka övertidskostnaderna i verksamhetsavdelningarna. Ett konkret exempel är att i de verksamheter där det är möjligt att lägga in flera pass ska genomlysningar av insatsplanering och schema genomföras för att identifiera möjliga förändringar samt förlägga extrapass vid tidpunkter där övertid ofta uppstår. Att lägga ut rätt antal pass per medarbetare i enlighet med gällande bemanningsprinciper, i kombination med ytterligare restriktivitet bedöms bidra till att halvera övertidskostnaderna.

En minskad korttidsfrånvaro är en annan effektiviseringsåtgärd som kräver ett intensifierat och konkretiserat arbete framöver. Uppdraget ligger på en minskad korttidsfrånvaro med 0,5 procentenheter i delar av verksamheten under resten av året och kan uppnås genom en tätare uppföljning av frånvarotillfällena.

Ytterligare en viktig åtgärd är ett utökat och förstärkt samarbete mellan olika verksamheter för en effektivare användning av personalresurser. Som det tidigare beskrivits i denna rapport kommer det påbörjade samarbetet mellan LSS-bostäder och daglig verksamhet utvidgas och även samarbete mellan andra verksamheter som till exempel mellan LSS-bostäder och korta insatser inom personlig assistans startas.

Bland andra effektiviseringsåtgärder som tagits fram kan nämnas en genomlysning av beläggningen inom natteamet, att anlita natteamet i större utsträckning eller utöka samarbetet med andra verksamheter för att minska användningen av vaken natt samt ett minskat antal "chef i beredskap" och att arbeta med att minska antalet samtal till chef i beredskap som kan och bör hanteras av ordinarie chef.

Slutligen bedöms generell återhållsamhet under resten av året bidra till en effektivisering som påverkar kostnadsutvecklingen positivt. Åtgärden kan se olika ut inom respektive avdelning men generellt förväntas återhållsamheten generera en kostnadsminskning med 50 tusen kronor per verksamhet.

Risk- och konsekvensanalys för vidtagna åtgärder kommer att göras inom ramen för respektive avdelnings samverkan.

Överskottet inom förvaltningsövergripande verksamhet kan vidare härledas till budgeterade medel för oförutsedda kostnader men även till vakanser inom stabsverksamheten. Ett effektiviseringsarbete inom den förvaltningsövergripande verksamheten är påbörjat och förväntas ge ekonomisk effekt framöver.

Medel till kompetenshöjande insatser om 13 miljoner kronor som nämnden erhöll i början av året ingår i budgeten för förvaltningsövergripande verksamhet. Medlen kommer att fördelas ut i organisationen genom att varje verksamhet erhåller en intäkt motsvarande kostnaden för kompetenshöjande insatser efterhand som kostnaden uppstår.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Funktionsstödsnämnden tilldelades för 2025 en investeringsram om 20 miljoner kronor och prognosen efter april månad är en budget i balans på årsbasis.

Investeringsramen används till inredning och annan utrustning som behövs för start av nya verksamheter, lokalanpassningar, investeringar till följd av digitalisering och välfärdsteknologi, inköp av hjälpmedel och andra inventarier.

Resultaträkning

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Bidrag	153 294	152 378	916
Övriga intäkter	1 410 195	1 360 895	49 300
Totala intäkter	1 563 489	1 513 273	50 216
Lönekostnader	-1 357 495	-1 343 409	-14 086
PO-Pålägg	-560 746	-554 916	-5 830
Övriga personalkostnader	-6 342	-6 342	0
Totala personalkostnader	-1 924 583	-1 904 667	-19 916
Lokal- och markhyror	-249 630	-249 630	0
Övriga kostnader	-2 147 323	-2 099 323	-48 000
Avskrivningar	-24 507	-24 207	-300
Totala övriga kostnader	-2 421 460	-2 373 160	-48 300
Nettokostnad exkl. finansnetto	-2 782 554	-2 764 554	-18 000
Kommunbidrag	2 768 355	2 768 355	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-3 801	-3 801	0
Resultat	-18 000	0	-18 000
Nettokostnad	-2 786 355	-2 768 355	-18 000

Årets resultat prognostiseras till en negativ budgetavvikelse om 18 miljoner kronor.

När det gäller prognostiserade budgetavvikelser per kontogrupp beror dessa i huvudsak på interna mellanhavanden med koppling till resursfördelningsmodellen som används inom LSS-boendena. Överskottet inom övriga intäkter återspeglas därför i det underskott som prognostiseras för övriga kostnader.

Prognostiserat överskott inom kontogrupp Bidrag beror på statliga medel som förväntas under året men som inte var budgeterade. Motsvarande underskott prognostiseras inom personalkostnader och övriga kostnader.